

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ ХРЕБТА ТА СУГЛОБІВ
ІМ. ПРОФ. М. І. СИТЕНКА НАМН УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор ДУ «ІНХС
ім. проф. М.І. Ситенка
НАМН України»
професор М.О. Корж
« _____ » 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Методологія управління науковою діяльністю

(на моделі ортопедичної артрології).

Основи академічної доброчесності»

для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

за спеціальністю 222 – медицина

(спеціалізація – травматологія та ортопедія)

Форма навчання	Кількість годин					
	Всього	з них				
Лекції		Семінари/ практичні заняття	Консультації	Самостійна робота	Залік	
Денна	<i>90</i>	<i>18</i>	<i>36</i>	<i>4</i>	<i>30</i>	<i>2</i>

Харків- 2022

Робоча програма з навчального циклу «Методологія управління науковою діяльністю (на моделі ортопедичної артрології)». Основи академічної доброчесності.

Автори програми:

кандидат медичних наук Овчинніков О. М.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім.проф.М.І.Ситенка НАМН України»

Протокол № 4 від « 07» 10.2022 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма навчального циклу призначена для аспірантів за напрямом 222 «Медицина» спеціальності «травматологія та ортопедія».

Програму розроблено з урахуванням особливостей організації навчального процесу відповідно до вимог ECTS та положень, викладених у методичних рекомендаціях, розроблених Міністерством освіти і науки України та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти згідно з Законом України «Про вищу освіту».

Представлену програму побудовано за системою 2 змістовних модулів як системи елементів навчального циклу. Орієнтовні обсяги самостійної роботи становлять 30 % навчальних годин, на проведення консультацій відводиться 4 % навчальних годин від загального обсягу часу.

В процесі навчання програмою передбачено такі види навчальної діяльності: лекції, семінари, практичні заняття, консультації і самостійна робота. Самостійна робота над засвоєнням програмного матеріалу виконується аспірантом у бібліотеці Інституту та через мережу INTERNET. Автор програми надає перелік питань для самостійного вивчення.

Підвищення рівня теоретичної підготовки аспіранта здійснюється в Інституті в процесі відвідування ним лекцій, консультацій, семінарських занять, самостійної роботи над рекомендованою літературою.

Для виявлення рівня знань аспіранта кожний змістовний модуль містить проміжний контроль. Підсумкова оцінка з навчального циклу визначається як середньозважена до результатів засвоєння окремих змістовних модулів.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Методологія управління науковою діяльністю (на моделі ортопедичної артрології). Основи академічної доброчесності» - формування та розвиток здатності до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, застосування методологічних принципів та методів наукової діяльності з акцентом на оволодінні питаннями методологічного підходу до організації наукової роботи в медичних науках, проведення власного оригінального наукового дослідження.

Завданням навчальної дисципліни є:

- формування цілісного теоретичного уявлення про загальну методологію наукової творчості;
- ознайомлення з вимогами, що пред'являються до наукових досліджень, основами їх планування, організації;
- формування навичок ефективної роботи з різними джерелами інформації;
- формування здатності володіти основними підходами та методами планування клінічних досліджень;
- здатність володіти методами вибору дизайну дослідження та розробки протоколу запланованого дослідження;

- ознайомлення з вимогами, що пред'являються до оформлення різних науково-дослідних робіт;
- володіння знаннями, уміннями та навичками, необхідними для написання публікацій в національних та міжнародних виданнях, презентацій результатів досліджень;
- ознайомлення з вимогами дотримання принципів академічної доброчесності та формування довіри до опублікованих або представлених на наукових конференціях даних, з моральними та правовими аспектами наукової та освітньої діяльності.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

У результаті вивчення даної дисципліни слухачі повинні

Знати:

- сутність та ознаки науки, основні елементи науки: об'єкт, суб'єкт, наукова діяльність суб'єкта;
- теоретичні засади методології науково-дослідної діяльності при виконанні окремих видів науково-дослідних, дисертаційних та інших робіт;
- правила роботи з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних;
- визначення, суть та рівні наукового дослідження;
- характеристику основних видів та основних етапів наукового дослідження;
- визначення загальних цілей та завдань української науки на сучасний період і перспективу;
- -основні принципи академічної доброчесності;

Вміти:

- визначати об'єкт та суб'єкт досліджень;
- планувати та реалізовувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, що має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих соціальних, наукових проблем, зокрема, в медицині;
- здійснювати пошук та аналіз літератури за тематикою наукової роботи та суміжними проблемами;
- на базі проаналізованих даних формувати дизайн власних досліджень та проводити аналіз отриманих результатів;
- вміти розробляти наукові проекти (технічні завдання, календарний план виконання), локальні завдання для окремих дослідників;
- дотримуватись етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності;
- представляти результати власних досліджень у вигляді публікацій, презентацій та доповідей, використовуючи сучасні технології, а також вміти вести наукову дискусію при їх обговоренні;

Сформувати комунікативні навички:

- встановлювати необхідні відповідні зв'язки для виконання науково-дослідних робіт з урахуванням медико-біоетичних норм;
- зрозуміле донесення інформації у фаховому середовищі та інших суспільних групах;
- вміння передбачати участь та залучати наукових працівників інших наукових установ, клінік різних форм власності для виконання фрагментів наукових проектів;

Автономність та відповідальність:

- бути відповідальним за своєчасне оволодіння новими знаннями, за покращення результатів власної наукової та педагогічної діяльності;
- відповідальність щодо дотримання етичних норм, дотримання принципів академічної доброчесності;
- відповідальність за достовірність інформації, що презентується; • вміння працювати автономно і одночасно в команді фахівців.

Дисципліна забезпечує набуття аспірантами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі охорони здоров'я, медицини (травматології та ортопедії), проводити власне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та /або професійної практики в галузі охорони здоров'я.

Загальні компетентності:

1. Здатність до науково-професійного вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.
2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.
3. Здатність до освоєння, системного аналізу і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.
4. Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах прогресу суспільства, базованому на знаннях.
5. Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень, результатом яких є одержання нових знань.
6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт

Спеціальні (фахові) компетентності:

1. Здатність до визначення потреб у додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, формулювання дослідницьких питань, генерування наукових гіпотез у сфері медицини.
2. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

3. . Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій іноземній мові відповідно до національних та міжнародних стандартів.
4. Дотримання лікарської етики, біоетики та академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

1. Застосувати поглиблені науково-професійні знання для вирішення наукових проблем в галузі охорони здоров'я, формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі наукового та освітнього спрямування.
2. Виявляти невирішені проблеми медицини (травматології та ортопедії), здійснювати пошук та практичний аналіз інформації, визначати пріоритетні напрямки дослідження сучасної медицини, організувати проведення наукових досліджень.
3. Володіти знанням методології дослідження в цілому і методів дослідження в медичній галузі, зокрема в травматології та ортопедії.
4. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, базуючись на відповідних сучасних методах досліджень в галузі медицини.
5. Володіти вмінням на теоретичному рівні формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження, створювати доказову базу.
6. Здійснювати вибір методу обробки та оцінки експериментальних та клінічних даних.
7. Використовувати сучасні статистичні методи обробки наукових досліджень в травматології та ортопедії, базуючись на застосуванні сучасних інформаційних технологій.
8. Проводити самостійні дослідження на сучасному рівні, освітню діяльність.
9. Самостійно і критично проводити науковий аналіз, співставлення, порівняння в області наукового дослідження, виявляти взаємозв'язок і проводити синтез наукових даних.
10. Виконувати оригінальні наукові дослідження та успішно захистити дисертаційну роботу на основі власних досліджень в галузі охорони здоров'я, медицини (травматології та ортопедії).
11. Оприлюднювати результати власного оригінального дослідження українською та іноземною мовою в усній та письмовій формі. Опанувати іноземну мову на рівні, достатньому для спілкування в світовій фаховій спільноті, представлення та обговорення результатів наукового дослідження, розуміння іншомовних професійних наукових та навчальних публікацій.
12. Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
13. Оформляти наукову, професійну медичну документацію.

2. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Спеціалізація	Травматологія та ортопедія
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо - науковий)
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Цикл дисциплін професійної підготовки
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Форма контролю	Залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
Рік підготовки	2-3
Семестр	3-4
Лекційні заняття	18
Практичні, семінарські заняття	38
Самостійна робота	30
Консультації	4

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ дисципліни «Методологія управління науковою діяльністю (на моделі ортопедичної артрології)». Основи академічної доброчесності.

Тема	Обсяги навчальної роботи за видами (год)				
	Всього	Лекції	Семінари/ практичні заняття	Консультації	Самостійна робота
Змістовний модуль 1 «Загальні питання управління науковою діяльністю» — 1 кредит					
Тема 1. Інформаційне забезпечення наукових досліджень в медицині	8	2	3		3
Тема 2. Стан проблеми, перспектива подальшого розвитку	7	1	3	1	2
Тема 3. Пошукова система	7	2	2		3
Тема 4 Основні принципи раціональної організації наукової діяльності	8	2	2	1	3
Всього	30	7	10	2	11

(продовження)

Тема	Обсяги навчальної роботи за видами (год)				
	Всього	Лекції	Семінари/ практичні заняття	Консультації	Самостійна робота
Змістовний модуль 2 «Механізм і процеси управління науковою діяльністю» — 1 кредит					
Тема 1. Деякі типологічні особливості наукових досліджень	10	2	5		3
Тема 2. Наукова діяльність – нове знання – верифікація	10	2	5		3
Тема 3 Перспективи розвитку медичної науки в Україні	10	2	4	1	3
Всього	30	6	14	1	9
Змістовний модуль 3 «Основи академічної доброчесності» - 1 кредит					
Принципи академічної доброчесності та види її порушень	30	5	14	1	10
Всього	30	5	14	1	10
Всього (із залікового кредиту)	90	18	38	4	30

Код	Назва курсу, розділу, теми та елементу заняття	Кількість годин
2	Об'єкти інтелектуальної власності. Охорона та захист інтелектуальної власності	
2.6	Нормативні акти з авторського права: аналіз конкретних ситуацій з авторського права: робота з базами даних з авторського права	2
2.7	Аналіз конкретних ситуацій з патентного права: робота з базами даних з авторського права	2
2.8	Встановлення визнання винаходу охороноздатним: робота з базами даних з авторського та патентного права	2
2.9	Встановлення виду об'єкта винаходу: робота з базами даних з авторського та патентного права	4

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1) Генезис.
- 2) Системний підхід та інтеграція у медичних дослідженнях.
- 3) Моделювання та концептуальне моделювання.
- 4) Класифікаційна діяльність.
- 5) Термінологічна діяльність.
- 6) Прогнозування.
- 7) Аналізувати конкретні ситуації з авторського та патентного права: робота з базами даних з авторського права.
- 8) Використовувати пошукові системи Інтернету в науково-дослідній роботі.
- 9) Основні положення чинних нормативно-правових актів з питань академічної доброчесності;
- 10) Порядок здійснення наукового та освітнього процесів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ

- 1) Особливості еволюції медичної науки (на моделі ортопедичної артрології).
- 2) Наукова теорія та методологія.
- 3) Класифікаційна діяльність.
- 4) Термінологічна діяльність.
- 5) Основні принципи сучасної освітньої й наукової (творчої) діяльності;
- 6) Основні поняття і фундаментальні цінності академічної доброчесності, її впливу на академічну культуру та якість освіти;
- 7) Цільова характеристика як концептуальна модель наукового дослідження.
- 8) Нове знання.
- 9) Верифікація як інфраструктура процесу наукового пізнання.
- 10) Механізми прогнозування — планування та прийняття рішень.
- 11) Аналізувати конкретні ситуації з авторського та патентного права: робота з базами даних з авторського права.
- 12) Використовувати пошукові системи Інтернету в науково-дослідній роботі.
- 13) Методи інформаційного пошуку джерел для навчання, наукової (творчої) діяльності;
- 14) Заходи щодо запобігання академічному плагіату.

Методи навчання

При підготовці аспірантів використовуються такі основні методи: описовий, аналітичний, метод синтезу, індуктивний та дедуктивний методи, активні та інтерактивні методи навчання.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять за результатами семінарських і практичних занять, виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань),

Модульний контроль - форма проміжного контролю, що полягає у оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу змістовного модуля, винесеного на цей контрольний захід.

Підсумковий контроль – залік, полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу з дисципліни на підставі результатів поточного та модульного контролю; оцінюється за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Організація поточного, модульного (проміжного) та підсумкового контролів знань здобувачів і переведення показників академічної успішності здобувачів за 100-бальною системою у систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з Положенням про порядок контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня ступеня доктора філософії у Державній установі «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І. Ситенка Національної академії медичних наук України» (далі – Положення про оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Оцінювання поточної навчальної діяльності включає контроль теоретичної та практичної підготовки і здійснюється на кожному семінарському чи практичному заняттях за чотирибальною (національною) шкалою («5», «4», «3», «2») за критеріями, зазначеними у Положенні про оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів.

Переведення оцінок за поточну успішність з 4 - бальної шкали у 100 - бальну шкалу здійснюється за методикою, викладеною у Положенні про оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів.

Максимальна кількість балів модульного та поточного контрольних оцінювань за 100-бальною шкалою становить 100 балів. З них: максимальна кількість балів з контролю знань на семінарських і практичних заняттях - 80 балів; максимальна кількість балів з модульного контролю за 1-м змістовним модулем 6 балів, за 2-м змістовним модулем – 6 балів, за 3-м змістовним модулем – 8 балів (сума балів за три модульних оцінювання, що передбачені в робочій програмі даної дисципліни - 20 балів).

Відповідність оцінок за різними шкалами представлена у таблиці нижче.

Таблиця. Відповідність оцінок за різними шкалами

Критерії оцінок	Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен Диференційований залік	Залік
Відмінно (відмінне виконання)	90-100	A	відмінно	зараховано
Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	82-89	B	добре	
Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	74-81	C		
Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	64-73	D		
Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	60-63	E	задовільно	
Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35-59	FX	незадовільно	не зараховано
Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	0-34	F		

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Олекса А. П. Травматологія і ортопедія: Підручник. — К. : Вища шк., 1993. — 511 с.
2. Сіменач Б.І. Спадково схильні захворювання суглобів, теоретико-методологічне обґрунтування (на методі колінного суглоба). — Харків: Основа, 1998. — 221 с.
3. Петрушенко В.Л. Філософія: Навчальний посібник (3-тє видання). Новий світ: Львів, 2004. — 527 с.
4. Корж О. О., Сіменач Б.І. Актуальні проблеми медичних досліджень // Наука та наукознавство. — 2005. — № 4. — С. 59–65.
5. Корж О. О., Сіменач Б.І. Інтеграція — базисна методологія, інфраструктура наукової діяльності (на моделі ортопедичної науки) // Ортопедія, травматологія та протезування. — 2003. — № 3. — С. 6–11.
6. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. — К.: "Інститут інтелектуальної власності і права", 2003. — 172 с.
7. Драпак Г., Скиба М. Основи інтелектуальної власності. Навч.посіб. — К.: Кондор, 2007 — 156 с.
8. Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності: Навчальний посібник. К.: Держ.і-нт.інтел.власн., 2008. — 144 с.
9. Кашинцева О. Щодо необхідності правової охорони авторським правом змісту наукового твору в сфері медицини // Теорія та практика інтелектуальної власності. — 2014. — № 2. — С. 15–20.
10. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. — Суми: СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2016. — 260 с.
11. Бичкова О. Інтеграційні питання сучасних технологій, спрямованих на здоров'я людини // Збірник наукових праць. — Харків: ФОП Панов А. М., 2017. — Випуск 1. — 293 с.
12. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Створення об'єктів інтелектуальної власності: Навчальний посібник. — Ужгород: Говерла, 2020. — 407 с.
13. Адаменко М. І. Основи наукових досліджень / М. І. Адаменко, М. В. Бейлін. - Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. - 188 с.
14. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : Навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу- К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 142с.
15. Бобилев В.П. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / В. П.Бобилев, І.І.Іванов, Ю.С.Пройдак.- Дніпропетровськ: Системні технології, 2008. - 264с.

16. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / 9 С. Е.Важинський, Т.І. Щербак. - Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. - 260 с.
17. Воробйов К.П. Формат сучасної журнальної публікації за результатами клінічного дослідження. Частина 3. Дизайн клінічного дослідження / К.П.Воробйов // Морфологія.- 2009.- Т.Ш, №2.- С.68-79.
18. Гальченко С. І. Основи наукових досліджень: Навчально-методичний посібник / С.І.Гальченко, О.З.Силка. - Черкаси : АММО, 2015. - 93с.
19. Єрошкіна Т.В., Полішко Т.М., Ткаченко В.В., Шевченко В.А. Основи методології медикобіологічних досліджень: Навч.посіб. - Д.: РВВ ДНУ, 2011. - 108 с.
20. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-УП «Про вищу освіту», стаття 16, частина 2; стаття 6, частина 6.
21. Закон України від 26.11.2015 р. № 848^Ш «Про наукову та науково-технічну діяльність», стаття 1, п. 33., п. 30.
22. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-УШ «Про освіту», стаття 42, частина 4; стаття 42, частина 4.
23. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : Навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. - 2-ге вид., переробл. і допов. - К.: ВД «Професіонал», 2004. - 216 с.
24. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 141 с.
25. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. - Полтава: Оріяна, 2012. - 183 с.
26. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти із підтримки принципів академічної доброчесності; Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту». — Лист МОН від 23.10.2018р. № 1/9-650. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yak-pidtrimati-akademichnu-dobrochesnist-vuniversiteti-monrozrobilo-ta-nadislalo-na-zvo-rekomendaciyi-z-akademichnoyi-dobrochesnosti>
27. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. - 2-е вид., змін. та доп. - Вінниця : ВНТУ, 2015. - 317 с.
28. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : електронний навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. - Вінниця: ВНТУ, 2014. - 180с.
29. Новиков А.М. Методология научного исследования / А.М.Новиков, Д.А.Новиков. - М.: Либроком, 2010.-280 с.

30. Огурцов А.Н. Научные исследования и научная информация: учеб. пособие/ А. Н.Огурцов, О.Н.Близнюк.- Х.НТУ «ХПИ», 2011.- 400с.
31. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навч. пос./ Г.С.Онуфрієнко. - К : Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
32. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. - 352 с. 10
33. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН від 11.07.2019 р. № 977
34. Порядок присудження наукових ступенів, затверджений постановою КМУ від 24.07.2013 р. № 567, п. 9; п. 10; п. 12.
35. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень/ І.М.Рассоха. - Х. : ХНАМГ, 2011. - 76 с.
36. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). Лист МОН від 15.08.2018 р. № 1/11-8681. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodozapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.
37. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. /Ю.П.Сурмін.- К. : НАДУ, 2008.-184 с.
38. Технічна експертиза наукових праць на наявність академічного плагіату: аналіз піврічного досвіду к. мед. н., доцент Вергун А.Р. Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького (Презентація)
39. Ульянов В.О. АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ У МЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ / В. О.Ульянов, Г.О.Ульянова // Світ медицини та біології.-2017.- №4(62). БОІ10.26724 / 2079- 8334-2017-4-62-219-224 УДК 347.788.4
40. Ушакова Н.Г. Методологія та організація наукових досліджень [Текст]: конспект лекцій / Н.Г. Ушакова, Л.О. Мельнік.- Харк. держ. ун-т харч. та торг. - Х.: ХДУХТ, 2010. - 89 с.
41. Холматова К.К. Классификация научных исследований в здравоохранении / К.К. Холматова, О. А. Харьковская, А. М. Гржибовский // Экология человека.- 2016.-№1- С.57-64.
42. Чоп'як В. В. Технічна експертиза наукових праць на наявність академічного плагіату: аналіз піврічного досвіду / В. В. Чоп'як, О. Б.

- Надрага, А. Р. Вергун // Медична освіта. - 2016. - № 1. - С. 50-52. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mosv_2016_1_17
43. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник / Ф.Д. Швець. - Рівне: НУВГП, 2016 - 151с.